

УДК:778.5:791.43(477)

DOI: [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2024-1\(214\)-93-99](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2024-1(214)-93-99)

Струкова Марина Вадимівна,
 магістрантка спеціальності 021
 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво»,
 Київський університет культури, Україна
Marina Strukova,
 Master's student specialty 021 "Audiovisual art and production",
 Kyiv University of Culture, Ukraine
E-mail: strukovamaruna159@gmail.com
ORCID iD: <https://orcid.org/0009-0006-4936-4544>

УКРАЇНСЬКЕ КОРОТКОМЕТРАЖНЕ КІНО: СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ

A Присвячено вивченню поточного стану та можливостей українського короткометражного кіно. Проаналізовано розвиток сучасної короткометражної кіноіндустрії в Україні, звернуто увагу на жанрові та тематичні особливості фільмів, а також їх вплив на культурну картину країни. Розглянуто фактори, що впливають на виробництво короткометражних фільмів, такі як фінансування та технічні аспекти, досліджено участь українських фільмів у міжнародних фестивалях. Крім того, авторка прогнозує перспективи розвитку галузі, враховуючи сучасні тенденції у світовому кіномистецтві, соціокультурному, політичному просторі. Звернуто увагу на інновації у сфері створення та поширення фільмів. Ця стаття служить цінним ресурсом для тих, хто цікавиться українським короткометражним кіно та його роллю у сучасному кінематографі та соціокультурному середовищі.

Ключові слова: короткометражний фільм; кінематограф; українське авторське кіно; некомерційне кіно

UKRAINIAN SHORT FILM: CURRENT STATE AND PROSPECTS

S This article is devoted to the study of the current state and possibilities of Ukrainian short cinema. The author carefully analyzes the development of the modern short film industry in Ukraine, paying attention to the genre and thematic features of the films, as well as their influence on the country's cultural picture. This article examines the factors influencing the production of short films, such as financing and technical aspects, and examines the participation of Ukrainian films in international festivals. In addition, the author predicts the prospects for developing the industry by considering current trends in world cinema, socio-cultural, and political space. In addition, the author draws attention to innovations in the field of film creation and distribution. This article serves as a valuable resource for those interested in Ukrainian short films and their role in contemporary cinema and the socio-cultural environment.

Keywords: short film; cinematography; Ukrainian author's cinema; non-commercial cinema

Актуальність проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими практичними завданнями. Дослідження сучасного українського короткометражного кіно є актуальним у контексті загального розвитку національної кінематографії. Цей жанр не лише відтворює творчий потенціал країни, але й стає важливим інструментом вираження культурної ідентичності в умовах глобалізації. Зосередження на творчих інноваціях та експериментах українського короткометражного кіно може сприяти розвитку нових талантів і залучати їх до кінематографічного виробництва. Акцент на соціокультурному контексті дозволяє

врахувати вплив історичних і сучасних аспектів на створення та сприйняття короткометражних фільмів в українському суспільстві.

Крім того, вивчення ролі українського короткометражного кіно у міжнародному дискурсі може розкрити його значення в глобальному контексті та взаємодії з іншими культурами. Неабияка увага до педагогічного аспекту дозволяє розглядати українське короткометражне кіно як ефективний засіб в освіті, що сприяє вивченню мови, культури та мистецтва.

Таке дослідження може виявити можливості використання цього жанру у навчальних

програмах і сприяти поглибленню розуміння української культури через мистецтво. Взагалі дослідження українського короткометражного кіно має потенціал визначити не тільки його роль у формуванні культурного, соціального та мистецького обличчя України, але й спрогнозувати подальший вклад української кінематографії в світовому кінематографічному контексті.

Аналіз попередніх досліджень і публікацій. Нагальні проблеми продукування й поширення екранної, зокрема, авторської, кінопродукції в контексті міжнародної співпраці висвітлюються в роботах таких теоретиків і практиків кіно і культури, як-от: В. Бакальчук, К. Білокінь, С. Васильєв, А. Гурков, Є. Дейнека, Д. Зубенко, М. Закусило, П. Жессаті, А. Качкан, Т. Клерк, А. Крисальна, О. Першко, Я. Підгора-Гвяздовський, О. Роднянський, С. Слепак, Ж. Шапрон, В. Широкова, О. Філатов, В. Хоменко та ін.

Мета статті полягає у спробі аналізу стану побутування сучасного українського короткометражного кіно.

Викладення основного матеріалу. У динаміці історичного розвитку кінематографу короткометражні стрічки посідали значне місце у світі кіно. По-перше, ця форма завжди слугувала майданчиком для починаючих митців кінематографу, котрі випробовували свої таланти, оскільки створення короткого метра було доступнішим із творчого, технічного та організаційного погляду. Майже всі прославлені режисери світової кінематографії, від Девіда Гріффіта до Джорджа Лукаса, розпочинали свій шлях саме з короткометражного кіно. По-друге, короткометражка завжди була експериментальним полем, де досвідчені режисери часто вирушали, створюючи некомерційні, експериментальні твори, щоб досліджувати нові виразні засоби та втілювати свої авторські ідеї, незалежно від комерційного успіху.

Українське короткометражне кіно має унікальну тематичну якість, яка відрізняє його від короткометражного кіно інших країн. Вони опановують нові теми і жанри, розвиваючи традиції вітчизняного кіно [1]. Проблеми сучасного підліткового та молодіжного віку є особливою увагою українських кінематографістів. Життя народу, його зв'язок із природним середовищем, його звичаї та обряди є поширеними

темами українського короткометражного кіно. Ці фільми використовують фольклорні мотиви, специфічні операторські прийоми, монтаж для створення реалістично-символічних портретів своїх героїв. 1960-ті роки були епохою демократичних перетворень в Україні, і саме в цей час припадає розквіт українського поетичного кіно. Українське поетичне кіно стало носієм українського світогляду з яскравим національним забарвленням, представляючи життя людей у невідривності від природного довкілля, рідної землі, звичаїв та обрядів. Соціальні події в українському короткометражному кіно – це лише фон для справжніх людських драм, як це було й в українському поетичному кіно. Використання фольклорних мотивів в українському поетичному кінематографі допомогло зробити портрети героїв і реалістичними, і водночас символічними, що й сьогодні помітно в українському короткометражному кіно [там само].

Українське короткометражне кіно є відображенням багатого культурного та історичного значення країни. Ці фільми демонструють унікальне поєднання східних і західних впливів, які складають українську культуру [2]. Зображуючи повсякденне життя та соціальні проблеми, українські короткометражні фільми дають змогу зрозуміти культурну та історичну ідентичність країни. Крім того, багато із цих фільмів заглиблюються у складну політичну та соціальну історію України, включно з впливом війни та радянських часів гноблення [там само].

Фільми не лише висвітлюють боротьбу та труднощі, з якими стикається український народ, а й відзначають його стійкість і рішучість подолати труднощі. Однею з видатних постатей в історії українського кіно є О. Довженко, фільми якого були пов'язані з історією та народом України, несли яскравий національний колорит. Його твори з оптимізмом дивилися в духовне майбутнє України, на фольклорних мотивах створювали портрети героїв, реалістичні й символічні [1]. Ці фільми є свідченням незмінного духу українського народу та його культурної спадщини та є вагомим внеском в український кінематограф.

Українська кіноіндустрія робить великі кроки у виробництві короткометражних фільмів, які відображають культуру країни та соціальні проблеми. Теми цих фільмів дуже різноманітні: від роздумів про декомунізацію до зображення

повсякденного життя та соціальних проблем [2].

Багато із цих фільмів також досліджують складну політичну та соціальну історію України. Наприклад, деякі фільми згадують період карантину, передаючи історичний період у ностальгійний, але потужний спосіб, майже без слів [3].

Збірка короткометражних фільмів «Українська нова хвиля» є ще одним прикладом жанрової широти, представленої в українському кіно [4].

Крім того, антифестиваль короткометражних фільмів «Своїми словами», який проходить у Києві, демонструє перспективні таланти в цій галузі, ще більше урізноманітнюючи український кінематограф [5].

Однією з популярних тем є фільми про гангстерів і мафію, такі як: «Ти кохаєш мене», «Назавжди-назавжди», які зосереджені навколо 90-х років [6]. Підсумовуючи, українські короткометражні фільми використовують різні стилі та техніки, щоб ефективно донести важливі повідомлення про культуру, історію та соціальні проблеми країни до різноманітної аудиторії.

Важливо відзначити, що в умовах сьогодення короткометражні стрічки є надзвичайно популярними у порівнянні з передуючими етапами історії розвитку кіно. Цю популярність можливо пояснити декількома обставинами. Передусім, це зумовлено особливістю сучасного інформаційного суспільства, зокрема постійними інформаційними потоками та інформаційною фрагментарністю, що призвело до формування кліпової свідомості у людей. Особливість такої свідомості визначає швидкість образного сприйняття, візуальність та емоційність, що й стала результатом переваги візуальних вражень над текстовими повідомленнями. Термін «бліц» введено футурологом Елвіном Тоффлером, який позначає короткі повідомлення, такі як новини чи рекламні ролики, інтенсивно сприймаються людьми епохи «Третьої хвилі».

Отже, короткометражне кіно залишається не лише важливим аспектом кінематографічної спадщини, але й актуальним і затребуваним в інформаційному просторі.

Крім того, сучасне короткометражне кіно переживає трансформації, еволюціонує від виключної ролі глядача до ролі творця. Завдяки дешевизні та простоті технології зйомок багато людей тепер можуть знімати власні аматорські

короткометражні фільми. Це робить процес зйомки технічно простішим і доступнішим як для професіоналів, так і для любителів. Загалом кількість короткометражних фільмів значно зросла, як і інтерес глядачів до цієї форми кіно. Україна не піднімається вище цих трендів, але й, урахувавши власні особливості, має обмежену кількість власних короткометражних фільмів. Створене нечасто сприймається широкою аудиторією. У зв'язку з цим популяризація та розповсюдження короткометражного кіно в Україні стикається з проблемами. Це призвело до появи різних фестивалів, присвячених короткометражним фільмам, а також до розширення каналів дистрибуції, включаючи Інтернет і прокатні компанії.

Сучасні українські короткометражні фільми пропонують зірнути на багату культурну спадщину країни, а також сучасне суспільство. Хоча в минулому українське кіно було затьмарене російськими копродукціями, тепер воно постало як незалежний авторський проєкт, який демонструється на міжнародних кінофестивалях, таких як Берлінський [1].

Період 2014–2022 років став особливо знаковим для українського кіно, що свідчить про зростання популярності та впливу на культурні процеси в усьому світі [2]. Українські короткометражні фільми таких режисерів, як Євген Бауер та Петро Чардинін, переважно досліджували теми драми та мелодрами [3]. Ці фільми в унікальний спосіб зображують традиційну українську культуру та суспільство, пропонують новий погляд на історію та звичаї країни. Зокрема, все більше фільмів української нової хвилі досліджують теми 90-х років, створюючи оповідь про епоху [4].

Незважаючи на те, що сучасний український кінематограф вважається суперечливим явищем, він набуває популярності завдяки фінансуванню та лекціям про українську та іноземну культуру, надаючи вітчизняному кінематографу вкрай необхідний поштовх [5; 6].

Загалом сучасне українське короткометражне кіно служить засобом для демонстрації різноманітного культурного ландшафту країни та її місця на світовій кінематографічній арені.

Варто зазначити, що саме короткометражні стрічки мають певну тематику та стилістичні особливості, що відрізняють їх від іншого сучасного кіно. Ці фільми здебільшого

знімаються в таких жанрах, як драма, мелодрама та короткометражки, з відомими режисерами, зокрема Євгеном Бауером та Петром Чардиніним [3]. Поява українського кінематографа як самостійного авторського проєкту – значний розвиток останніх років, фільми демонструються на престижних кінофестивалях у Берліні та Європі [1]. Однією з найпомітніших тенденцій сучасного українського кіно є зосередженість на 90-х роках із збільшенням кількості фільмів, присвячених цій епосі [4]. Українське кіно також мало значний вплив на культурні процеси в усьому світі, що свідчить про його зростаючу популярність і значення на міжнародній кіносцені [2]. Проте стан вітчизняного кінематографу на початку десятиліття був іншим, причому сучасне українське кіно було досить суперечливим явищем [6]. Незважаючи на це, поява характерних тем і наративів у сучасному українському короткометражному кіно відображає унікальний аспект культурної ідентичності країни.

Незважаючи на появу сучасного українського кіно у XXI столітті, існувала боротьба за включення українських традицій і звичаїв у техніку оповідання. Про це свідчить історія кіностудії імені Довженка, яка мала значний русифікаторський вплив на український кінематограф. Олександр Довженко, однофамілець студії, визнав цей вплив, припустивши, що кінематографістам, можливо, було важко інтегрувати традиційні українські елементи у свої фільми. Крім того, про цю боротьбу свідчить відсутність україномовних фільмів, які студія виробляла у радянський період. Лише близько 6% фільмів Довженка, випущених у той час, були повністю українськими, що свідчить про те, що в останні дні Української РСР через політику русифікації студія випускала переважно російськомовні фільми з російськими акторами. Відсутність представлення української культури у кіновиробництві викликає занепокоєння та підкреслює необхідність докладати більше зусиль для включення традиційних українських елементів у сучасне кіно.

Сучасний український короткий метр стикається з різними соціальними, політичними та культурними викликами, що визначають сучасне українське суспільство. Деякі можливі теми, які можуть бути висвітлені у короткометражних фільмах зокрема включають:

1. Війна та конфлікт: зважаючи на події, що відбуваються в Україні, творці фільмів можуть звертати увагу на воєнні аспекти, а також на емоційні та психологічні виклики, які супроводжують конфлікт.

2. Міграція та ідентичність: фільми можуть досліджувати теми міграції, біженців і змін в ідентичності, що можуть виникати внаслідок таких складних обставин.

Український кінематограф створив значну кількість фільмів про війну, лише у 2023 році вийшло декілька. Як наслідок, не дивно, що теми війни повторюються в українських короткометражних фільмах [1; 2].

В основу фільму «Майдан Україна» покладено три вірші, пов'язані з темою війни. У фільмі відображено відлуння тисяч битв, що відбулися, й тіні незліченних жертв. Проте фільм розповідає не військові історії, а оживляє історію воєн [3].

У цих фільмах часто зображуються особисті історії сімей, які постраждали від війни, як це видно у фільмі «День українського міліціонера» та його продовженні, де використовується метод складання пазлів [1; 2]. Крім того, тема війни часто є загальною темою українських короткометражних фільмів, багато з яких відображають поточну політичну ситуацію в Україні. Історія України також часто включається в ці фільми, де часто фігурують теми незалежності та вторгнення [там само].

Отже, виявляється, що українські короткометражні фільми про війну, як правило, включають особисті історії та історичні події у свої наративи, розглядаючи теми незалежності, вторгнення та поточної політичної ситуації.

Незважаючи на виклики, український кінематограф став значним гравцем на міжнародній кіносцені [4]. Насправді повномасштабне вторгнення мало протилежний ефект для українського кіно, адже кінематографісти сконцентрували свої зусилля на створенні національного конкурентоспроможного продукту. В українському кінематографі постійно повторюється тема впливу війни на суспільство. Кіноіндустрія у Франції зазнала негативного впливу війни і, як очікується, призвела до знищення кіноіндустрії в Україні. Проте українські кінематографісти продовжують знімати фільми, що демонструють вплив війни на суспільство. Наприклад, «The Fields of Athenry»

– це документальний фільм, який розповідає про життя до повномасштабного вторгнення, коли війна здавалася далекою або не пов'язаною з окремими українцями. У фільмі показано, як герої будують крихкий острів мрій і надії серед непередбачуваної метушні війни [там само].

В іншому прикладі документальна робота Ірини Цілик присвячена історії життя простої родини з Донбасу з прифронтової Красногорівки. Це історія звичайних людей, які волею своїх зусиль намагаються знайти сенс життя у надзвичайно складних обставинах [там само].

Однак деякі фільми можуть викликати спротив в українському суспільстві. Наприклад, у повнометражному творі Нарімана Алієва «Дім» зображена болюча тема відокремлення Криму, яка ідеально синхронізується з темою розлуки батька і дітей. Рана від розлуки батька і сина така ж гостра, як соціальна травма від втрати територіальної цілісності держави. Проте фільм може створити поверхневе враження про Україну як про корумповану, неосвічену та малоперспективну державу для поселення інших етнічних груп. Незважаючи на виклики, українське кіно витримує, висловлюючи вплив війни на суспільство.

Намагаючись передати досвід тих, хто постраждав від конфлікту, важливо пам'ятати, що жодна фотографія чи фільм не можуть відтворити реальний досвід перебування на території, що постраждала від війни [3].

Проте документальні фільми та фільми можуть використовувати різні прийоми, щоб донести до глядача жахи війни. «The War Notebook» (2021) – це фільм, який використовує комбінацію анімації, документальних кадрів і перформативних фрагментів, щоб відобразити досвід людей, які постраждали від конфлікту. Герої фільму діляться своїми історіями, а фільм набуває вигляду роуд-муві. Режисер фільму – волонтер, який допомагає людям рятуватися [1].

Окрім «Військового зошита», поезію також можна використати, щоб збільшити подробиці війни та виправдати те, що свідомість відмовляється прийняти [3]. Химерна хореографія також може додати додаткові сенси картині та змусити глядача пробудити асоціації та різні прочитання [1]. Що стосується конфлікту в Україні, то вторгнення Росії змусило людей залишити свої домівки в пошуках безпеки. Репресії та близька присутність

ворогів унеможливили їхнє повернення, не залишивши іншого вибору, окрім як зберегти свій дім у собі [там само]. У такій ситуації місцеві юнаки часто гуртувалися навколо найсильніших для боротьби з чужістю [2]. Однак поява молодого вчителя в занедбаному шахтарському містечку порушила сонну тишу, викликала почуття між учителем і хлопцем-шахтарем, що викликало тваринну агресію та лють у місцевих юнаків. Боротьба з іншістю набула чудових барокових форм, підкреслюючи зло, яке може виникнути під час конфлікту.

Українська програма короткометражних фільмів виявилася ефективним інструментом збереження української культури та спадщини серед біженців. Леся, культурна активістка, прагне демонструвати багату культурну спадщину України різними засобами, включаючи короткометражні фільми, документальні фільми та виставки [1]. Програма пропонує біженцям платформу для обміну своїми історіями та досвідом, як-от ті, що можна побачити в короткометражному фільмі «Про біженців України», де українські біженці діляться своїми посвідченнями особи на касі в Маріуполі [2].

Окрім обміну досвідом біженців, у програмі також представлені фільми на тему української культури та боротьби з корупцією, такі як короткометражний фільм «Орден» та повнометражний документальний фільм «Симфонія» [3]. Програма також заохочує до участі як українців, так і українських біженців через конкурс короткометражних фільмів, спрямований на сприяння розвитку української культури [4]. Одним із яскравих прикладів короткометражного фільму є «Праведник», психологічна драма, яка досліджує складність людської природи, яка вийшла у прокат 18 листопада 2023 року [5]. Надаючи біженцям платформу для обміну досвідом і демонструючи українську культуру та спадщину, українська програма короткометражних фільмів відіграє вирішальну роль у збереженні та просуванні української культури серед біженців.

Українська програма короткометражних фільмів стала ефективним інструментом привертання уваги до досвіду українських біженців. Програму, до якої ввійшли такі короткометражні фільми, як «Орден» на антикорупційну тематику та психологічна драма «Праведник», представив директор Міжнародного кінофестивалю «Кіно» [2; 5].

Крім того, короткометражні фільми, представлені у програмі, не тільки висвітлюють боротьбу, з якою стикаються українські біженці, але й демонструють їхню стійкість і силу. Документальний фільм «Симфонія», прем'єра якого відбулася в 2016 році, є одним із таких прикладів, який розповідає історію людей, які знайшли способи вистояти, незважаючи на труднощі, з якими вони стикаються [3].

Для посилення міжнародної копродукції у виробництві кіно та серіалів організовано за підтримки Українського Культурного Фонду форум KMW CoProduction Meetings – B2B [7].

Мета заходу дуже практична: пошук партнерів для міжнародної копродукції та поширення інформації про українські проекти, виробничий і творчий потенціал на міжнародному рівні.

Програма включає презентації проектів, дискусії, індивідуальні зустрічі українських та іноземних продюсерів, консультації. Запрошені іноземні фільммейкери мають великий досвід роботи у копродукції й уже засвідчили інтерес до співпраці з Україною та українськими проектами на міжнародному форумі KYIV MEDIA WEEK – B2B майданчику для міжнародної кіноспільноти. До того ж, запрошені продюсери вже мають конкретні проекти (повнометражні фільми, серіали або документальні фільми), що можуть бути реалізовані в партнерстві з Україною [там само].

Використання короткометражних фільмів може значно вплинути на розуміння та розвиток емпатії до українських біженців. Українська програма короткометражних фільмів, представлена директором Міжнародного кінофестивалю «Кіно», демонструє різноманітні фільми, які торкаються актуальних соціальних питань, таких як боротьба з корупцією [3].

Леся, художниця, яка бачить своє покликання в тому, щоб розповідати про українську культуру та її спадщину через акції, виставки, документальні фільми та перформанси, також долучилася до цієї справи через організацію конкурсів короткометражних фільмів на *Ukraine Festival Filmowy* [1; 4].

Один із таких фільмів «Праведник» – це психологічна драма, яка проливає світло на тяжке становище біженців та їхні труднощі з адаптацією до нового середовища [5]. Забезпечуючи платформу для розповіді та почуття цих історій,

короткометражні фільми можуть сприяти підвищенню співчуття та розуміння досвіду українських біженців. Фактично, перегляд українських біженців, які подали свої посвідчення особи на касі в Маріуполі, було визнано ефективним методом підвищення обізнаності щодо їхнього становища [2]. Фільм «Про біженців України» також утримується від встановлення термінів подання заяви про отримання допомоги, підкреслюючи тим самим важливість підтримки біженців та визнання їх потреби в допомозі [6].

Завдяки цим різноманітним зусиллям короткометражні фільми можуть зіграти важливу роль у сприянні співпереживанню та розумінню українських біженців.

Висновки та перспективи подальших розвідок. Українське короткометражне кіно, розглядаючи сучасні реалії російсько-української війни, стикається з низкою викликів і можливостей. Війна стає важливою темою, яку можна висвітлювати через короткометражні фільми, дозволяючи розкрити особисті історії ветеранів і біженців, сприяючи подоланню стигми і розумінню внутрішньої боротьби. В умовах фінансових викликів, пов'язаних із війною, важливо шукати підтримку та розвиток кінематографу, а також активно залучати міжнародний інтерес і співпрацю. Сучасна ситуація в Україні також відкриває можливості для використання короткометражного кіно в контексті культурної інтеграції біженців. Це може бути не лише засобом висловлення їхніх історій, а й інструментом взаєморозуміння та зміцнення спільнот. Зростання зацікавлення у короткометражному кіно може також стимулювати розширення тематичного спектру фільмів, а також підвищити їхню доступність для глядачів за допомогою різноманітних каналів розповсюдження, включаючи Інтернет та фестивалі короткометражного кіно.

Отже, в умовах викликів та можливостей сучасного світу, українське короткометражне кіно має можливість визначити себе як потужний засіб вираження, сприяючи культурній інтеграції та взаєморозумінню.

Список використаних джерел

1. Європейська Конвенція про спільне кінематографічне виробництво. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_136 (дата звернення: 13.08.2023).

2. Закусило М. Що таке «Креативна Європа» та до чого тут Закон про аудіовізуальні послуги? URL: <https://detector.media/production/article/130289/2017-09-25-shcho-take-kreativna-evropa-ta-dochogo-tut-zakon-pro-audiovizualni-poslugi/>

3. Першко О. Копродукція з Україною. URL: <https://kino-teatr.ua/uk/news/koproduktsiya-sukrainoy-10644.phtml>

4. Слєпак С. В. Шляхи інтеграції України у світовий та європейський кінематографічний простір. URL: file:///C:/Users/0C18~1/AppData/Local/Temp/Трду_2014_3_39.pdf

5. Угода про культурне, науково-технічне співробітництво між Урядом України та Урядом Французької Республіки. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/250_056#Text

6. Угода про спільне виробництво аудіовізуальних творів між Кабінетом Міністрів України та Урядом Канади. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MU19081>

7. KMW CoProduction Meetings. URL: <http://kmwcoproduction.com/>

References

1. *Yevropeiska Konventsiiia pro spilne kinematografichne vyrobnytstvo [European Convention on Joint Cinematographic Production]*. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_136 [in Ukrainian].

2. Zakylylo, M. *Shcho take «Kreatyvna Yevropa» ta do choho tut Zakon pro audiovizualni posluhy? [What is "Creative Europe" and what does the Law on Audiovisual Services have to*

do with it?] Retrieved from <https://detector.media/production/article/130289/2017-09-25-shcho-takekreativna-evropa-ta-dochogo-tut-zakon-proaudiovizualni-poslugi/> [in Ukrainian].

3. Pershko, O. *Koproduktsiia z Ukrainoiu [Co-production with Ukraine]*. Retrieved from <https://kino-teatr.ua/uk/news/koproduktsiya-s-ukrainoy-10644.phtml> [in Ukrainian].

4. Sliepak, S. V. *Shliakhy intehratsii Ukrainy u svitovyi ta yevropeyskyi kinematografichnyi prostir [Ways of Ukraine's integration into the world and European cinematographic space]*. Retrieved from file:///C:/Users/0C18~1/AppData/Local/Temp/Трду_2014_3_39.pdf [in Ukrainian].

5. *Uhoda pro kulturne, naukovo-tekhnichne spivrobotnytstvo mizh Uriadom Ukrainy ta Uriadom Frantsuzkoi Respubliki [Agreement on cultural, scientific and technical cooperation between the Government of Ukraine and the Government of the French Republic]*. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/250_056#Text [in Ukrainian].

6. *Uhoda pro spilne vyrobnytstvo audiovizualnykh tvoriv mizh Kabinetom Ministriv Ukrainy ta Uriadom Kanady [Agreement on joint production of audiovisual works between the Cabinet of Ministers of Ukraine and the Government of Canada]*. Retrieved from <https://ips.ligazakon.net/document/MU19081> [in Ukrainian].

7. KMW CoProduction Meetings. Retrieved from <http://kmwcoproduction.com/> [in English].

Дата надходження до редакції
авторського оригіналу: 18.01.2024